

1ο Δημοτικό Σχολείο
Εχιναίων

Αρχαιολογικό
Μουσείο Λαμίας

Πατρίδα του άνδρα είναι
όπου κι αν ευημερεί...

(Πλούτος, Αριστοφάνης)

Συμμετέχοντες

Σχολείο: 1ο Ολοήμερο Δημοτικό Σχολείο Εχιναιών

Τάξη: Ε' - ΣΤ' (συνδιδασκαλία)

Αριθμός μαθητών: 14 και 5 αντίστοιχα

Αριθμός παλινοστούντων / αλλοδαπών μαθητών: 5

Χώρες προέλευσης των παλινοστούντων / αλλοδαπών μαθητών: Αλβανία

Από τους παραπάνω μαθητές:

Καλή γνώση της ελληνικής γλώσσας: 1.

Μέτρια γνώση της ελληνικής γλώσσας: 4

Οι μαθητές παρακολούθησαν το τμήμα ένταξης και συμμετείχαν και στη δράση της ελληνομάθειας. Ετερόκλητες συμπεριφορές των μαθητών: ένας μαθητής με αρχηγικές τάσεις και, στον αντίποδα, ένας μαθητής με χαμηλή αυτοεκτίμηση.

Όνομα εκπαιδευτικού: Βασίλης Τζελέπης

Μουσείο: Αρχαιολογικό Μουσείο Λαμίας

Συλλογή ή αντικείμενα που έγιναν αντικείμενα διαπραγμάτευσης: Μας ενδιέφεραν κυρίως στοιχεία ένδυσης, όπως ρούχα, υποδήματα, πόρπες, ζώνη, κοσμήματα, μάσκες.

Διαπολιτισμική δυναμική που διακρίνεται στα συγκεκριμένα αντικείμενα: στοιχεία λατρείας και σύνδεσή τους με το θέατρο στο μακρινό παρελθόν, ενδυματολογικές συνήθειες.

Όνομα εκπροσώπου του μουσείου: Σόνια Δημάκη

Στόχοι

Γνωστικοί

Οι μαθητές:

- Να γνωρίσουν το αρχαιολογικό μουσείο Λαμίας.
- Να παρατηρούν στοχευμένα τα εκθέματα που έχουν σχέση με το πρόγραμμα.
- Να ανακαλύπτουν τις λεπτομέρειες που ενδιαφέρουν και να κάνουν συγκρίσεις από εποχή σε εποχή.

- Να διαπιστώσουν ότι η τέχνη έχει διαφορετικούς τρόπους έκφρασης, αλλά και ομοιότητες, από τόπο σε τόπο και δέχεται επιρροές από διαφορετικούς λαούς.
- Να γνωρίσουν ότι το αρχαίο ελληνικό θέατρο ξεκίνησε από τη διαδικασία της λατρείας και του οικογενειακού βίου (κώμος).
- Να γνωρίσουν αρχαία ελληνικά θέατρα και να μελετήσουν τη δομή και την αρχιτεκτονική τους.
- Να πραγματοποιούν τη δραματική ποίηση μέσα από τους *Όρνιθες* του Αριστοφάνη και να εμπλακούν στη δημιουργία μιας θεατρικής παράστασης.
- Να διαπιστώσουν τη διαχρονικότητα των αρχαίων έργων και τα μηνύματα που εκπέμπουν στην εποχή μας.

Συναισθηματικοί

- Να δουλέψουν ομαδοσυνεργατικά και να διαπιστώσουν ότι το αποτέλεσμα ενός δύσκολου εγχειρήματος, π.χ. μια θεατρικής παράστασης, απαιτεί το σωστό προγραμματισμό, την καλή συνεργασία των ομάδων, τη σοβαρότητα και υπευθυνότητα όλων απέναντι στις υποχρεώσεις τους.
- Να αναπτύξουν ηθικές αρετές μέσα από το παιχνίδι ρόλων.
- Να γευτούν από κοινού την επιτυχία, αλλά και να μοιραστούν την αποτυχία.
- Να ενεργοποιήσουν το συναισθηματικό τους κόσμο, τη φαντασία, τη δημιουργική τους έκφραση.
- Να ανακαλύψουν δυνατότητες και ικανότητες, που πιθανόν να μην είχαν καλλιεργήσει, και να βελτιώσουν την αυτοεκτίμησή τους.
- Να ταξιδέψουν στο χρόνο και να προσεγγίσουν μέσα από δράσεις τη ζωή των ανθρώπων του παρελθόντος (υλική και συναισθηματική) κάνοντας αντιστοιχίσεις με την εποχή μας.

Κινησθητικοί

- Να εξερευνήσουν το σώμα τους στο χώρο και να ανακαλύψουν τη σχέση του με το ρυθμό.
- Να κατακτήσουν γλωσσικές και εκφραστικές δεξιότητες, να γίνουν ικανοί να απελευθερώνουν τα συναισθήματά τους με τη γλώσσα του σώματος.
- Να κατασκευάσουν τα αντικείμενα που παρατήρησαν στο μουσείο και να τα χρησιμοποιήσουν σε θεατρική παράσταση.

Παιδαγωγικοί

- Να συνειδητοποιήσουν ότι το μουσείο δεν είναι ένα απολίθωμα του παρελθόντος που συλλέγει και διατηρεί εκθέματα αλλά, ανοίγοντας τις πόρτες του, συμπληρώνει το σχολείο, αφού ερμηνεύει, εκπαιδεύει και ψυχαγωγεί.
- Να ασκηθούν στη βιωματική μάθηση και αυτενέργεια.
- Να ενημερώνονται πριν την επίσκεψη για τις θεματικές ενότητες με τις οποίες θα ασχοληθούν στο μουσείο και να προετοιμάζονται για αυτές με άντληση πληροφοριών από πηγές.
- Να γνωρίσουν την υπεύθυνη αρχαιολόγο και να συνεργαστούν μαζί της.

Σύνδεση με Πρόγραμμα Σπουδών

Πριν την ημερίδα της Αθήνας, είχαμε ξεκινήσει με τα παιδιά το θεατρικό έργο: «οι Όρνιθες... στο σημερινό μας κοτέτσι», ενταγμένο στις πολιτιστικές δραστηριότητες του σχολείου, και με διαθέσιμες ώρες από το μάθημα της Θεατρικής αγωγής και από την Ευέλικτη ζώνη. Με τη συμμετοχή μας όμως στο Πρόγραμμα «Εκπαίδευση αλλοδαπών και παλιννοστούντων μαθητών», άλλαξε ριζικά η στοχοθεσία της διασκευής των Όρνιθων και έγινε προσπάθεια να μελετήσουμε την αρχαιότητα εντάσσοντας στοιχεία της στο έργο. Έτσι, το πρόγραμμα διευρύνθηκε με τη συμμετοχή των μαθημάτων της Μουσικής και των Καλλιτεχνικών, της Κοινωνικής και Πολιτικής Αγωγής (δομή της κοινωνίας, πολιτικές και ανθρώπινες σχέσεις, συγκρούσεις και αντιπαλότητες), αλλά και της Φυσικής αγωγής (χορογραφία). Επιπρόσθετα, οι μαθητές μέσα από το πρόγραμμα γνώρισαν το βιβλίο της Γ΄ Γυμνασίου «Όρνιθες Αριστοφάνη», διαδικασία που θα βοηθήσει την ομαλή μετάβασή τους από το δημοτικό στο γυμνάσιο.

Εικόνα 1: Η πρόσκληση της παράστασης

Δράσεις

Κατά τη διάρκεια της ημερίδας «Σχολικές επισκέψεις σε μουσεία στο πλαίσιο της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης» στην Αθήνα (Σάββατο 14 Ιανουαρίου 2012, Ξενοδοχείο Τιτάνια) έγινε η πρώτη συνάντηση και συνεργασία μας με την αρχαιολόγο κυρία Δημάκη, ώστε να αποφασιστεί από κοινού το εκπαιδευτικό πρόγραμμα και να οριστούν οι θεματικοί άξονες.

Στη συνέχεια, ακολούθησε τηλεφωνική επικοινωνία για τη σύνταξη και αποστολή του ενημερωτικού δελτίου. Έγινε παρουσίαση στην τάξη των θεματικών αξόνων και κατανομή αρμοδιοτήτων και δράσεων. Προχωρήσαμε στη συλλογή υλικού και αξιοποιήσαμε το διαδίκτυο (ιστοσελίδα του ψηφιακού σχολείου για το πρωτότυπο κείμενο, ιστοσελίδα «Οδυσσεύς» για τη γνωριμία με το αρχαιολογικό μουσείο Λαμίας, εργασίες σχολείων σχετικές με το αρχαίο θέατρο, you tube για βίντεο παραστάσεων).

Σε ημερίδα που έγινε στη Λαμία, κατά τη διάρκεια της οποίας παρουσιάστηκαν τα προγράμματα που εκπονούνται από τη 14^η Εφορεία αρχαιοτήτων, γνωριστήκαμε με τη διευθύντρια κα Παπακωνσταντίνου και ανταλλάξαμε απόψεις για το πρόγραμμα. Ακολούθησε η επίσκεψη της κας Δημάκη στο σχολείο μας και η γνωριμία της με τα παιδιά. Συγκεκριμένα, η κα Δημάκη έκανε παρουσίαση των γειτονικών αρχαιολογικών τόπων και χώρων λατρείας, νεκροταφείων και ανασκαφών.

Στις 8/3/2013 επισκεφθήκαμε το Μουσείο. Ξεκινήσαμε την ξενάγηση από την ενότητα που αναφέρεται στον τόπο και το χρόνο. Σε χάρτες του μουσείου τα παιδιά είδαν τις σημαντικότερες θέσεις απ' όπου προέρχονται τα εκθέματα και ακολούθησε θεματική παρουσίαση. Η αρχαιολόγος σε ένα δίωρο προσπάθησε να εξηγήσει ότι το θέατρο έχει τις απαρχές του στη λατρεία του θεού Διόνυσου. Για να το τεκμηριώσει, παρουσίαζε εκθέματα που πιστοποιούν την άποψη αυτή.

Εικόνα 2: Ξενάγηση στο μουσείο

Εικόνα 3: Παρουσίαση εκθεμάτων

Τα παιδιά χωρισμένα σε ομάδες εντόπιζαν μάσκες, παραστάσεις χορού και θεάτρου, μελετούσαν το ένδυμα και τις λεπτομέρειές του, τα κοσμήματα και τις πόρπες, τη σύνθεση των προσώπων και τη στάση τους στα αγγεία, καθώς και τον τρόπο με τον οποίο αυτά τα πρόσωπα εξωτερικεύαν την ευθυμία τους. Για καθετί που, καθώς το ανακάλυπταν, τα εντυπωσίαζε, καλούσαν και τους άλλους να το δουν και να συζητήσουν.

Εικόνα 4: Ανακάλυψη εκθεμάτων

Συνεργάστηκαν άψογα με την υπεύθυνη αρχαιολόγο, απαντούσαν στις ερωτήσεις της και όσο περνούσε η ώρα εξοικειώνονταν μαζί της και με το χώρο και έθεταν εύστοχες ερωτήσεις.

Ακολούθησε εκ μέρους της κ. Δημάκη ψηφιακή παρουσίαση με υλικό για το αρχαίο θέατρο στην αίθουσα του συνεδριακού κέντρου.

Τέλος, η επίσκεψη έκλεισε με δραστηριότητα διάρκειας μίας ώρας στο χώρο του μουσείου: τα παιδιά είχαν φέρει από μια κούκλα, κομμάτι ύφασμα, ψαλίδι, κλωστή και προσπάθησαν να αντιγράψουν αρχαίες φορεσιές και να ντύσουν τις κούκλες τους. Η εργασία αυτή έγινε σε ομάδες και τη χάρηκαν ιδιαίτερα και αυτά και εμείς.

Εικόνα 5: Το ντύσιμο της κούκλας

Σε συνεργασία με το Σύλλογο Γονέων, καλέσαμε μοντελίστ και ράψαμε τις στολές της παράστασης σύμφωνα με τα αρχαία πρότυπα και τις χρωματικές προτιμήσεις των παιδιών.

Εικόνα 6: Στολές για τη θεατρική παράσταση

Εικόνα 7: Πλέξιμο ζώνης για τη θεατρική παράσταση

Τα παιδιά έπλεξαν με σπάγκο τις ζώνες για τις στολές τους.

Εικόνα 8: Πρόβα ζώνης

Αγοράσαμε πηλό, χαλκό και ορείχαλκο και κατασκευάσαμε πόρπες σε 2 τύπους, το μυκηναϊκό και τον ελληνιστικό.

Εικόνα 9, 10: Κατασκευή πόρπης

Εικόνα 11: Πόρπες για τη θεατρική παράσταση

Παρούσα στη διαδικασία ήταν και η αρχαιολόγος. Κάναμε αναφορά στο στόλισμα της ενδυμασίας και κατασκευάσαμε μαιάνδρους. Ζωγραφίσαμε μάσκες και τις κατασκευάσαμε με πηλό. Κατασκευάσαμε μακέτα αρχαίου θεάτρου, διαδικασία που δεν ολοκληρώθηκε στο σύνολό της, καθώς μας τελείωσε η χρηματοδότηση και το σχολικό έτος.

Εικόνα 12: Κατασκευή μακέτας αρχαίου θεάτρου

Παράλληλα, δουλεύαμε και το θεατρικό μας έργο και κάναμε επιλογή ποια κομμάτια από το αυθεντικό κείμενο σε μετάφραση θα εντάσσονταν εμβόλιμα στην παράσταση. Ασχοληθήκαμε με τα αρχαία μουσικά όργανα και την αρχαία μουσική του Π. Ταμπούρη, αλλά και με άλλες αναφορές που βρήκαμε στο διαδίκτυο και τις εντάξαμε στο έργο. Παρακολουθήσαμε στο διαδίκτυο τις παραστάσεις του Κάρολου Κουν για τους Όρνιθες και εντάξαμε κομμάτια από τη μουσική και τη χορογραφία στη δική μας παράσταση.

Παρουσιάσαμε το θεατρικό μας έργο στο Κάστρο της Λαμίας, εκεί όπου στεγάζεται το Αρχαιολογικό Μουσείο, αποδεχόμενοι την πρόσκληση της κ. Παπακωνσταντίνου, στις 17/5/2013, θέλοντας να τιμήσουμε τη Διεθνή Ημέρα Μουσείων. Την παράσταση παρακολούθησαν, εκτός από τους επίσημους προσκεκλημένους, μαθητές των σχολείων της Λαμίας.

Διεθνής
Ημέρα
Μουσείων

18
Μαΐου
2013

Μουσεία (μνήμη + Δημοκρατία)
= Κοινωνική Αλλαγή

ICM

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΑΜΙΑΣ
Κάστρο Λαμίας

Παρασκευή 17/5: - Εφαρμογή Εκπαιδευτικού Προγράμματος
«Πατρίδα του άνδρα είναι όπου κι αν εσμερεί»
- Παρουσίαση θεατρικής παράστασης με θέμα:
«Οι Ορνίθες... στο σημερινό μας κοτέτσι»
(Ορνίθες Αριστοφάνη) από το 1ο Δημ. Σχολείο Εχιναιών
- Θεματικές ξεναγήσεις σχολικών ομάδων,
ώρα 9:00 έως 13:00

Σάββατο 18/5 &
Κυριακή 19/5: Θεματικές ξεναγήσεις για το κοινό από αρχαιολόγους της
Εφορείας, ώρα 10:00 έως 14:00

ΕΙΣΟΔΟΣ ΕΛΕΥΘΕΡΗ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΙΔ' Εφορεία Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων

Εικόνα 13: Αφίσα εορτασμού για τη Διεθνή Ημέρα Μουσείων

Εικόνα 14, 15: Η παράσταση των **Ορνίθων** στο Κάστρο της Λαμίας

Στις 5/6/2013 παρουσιάσαμε στην πλατεία των Ραχών το θεατρικό μας έργο στους μαθητές και γονείς του σχολείου μας και στους κατοίκους της περιοχής μας. Στην παραγωγή και οργάνωση της παράστασης ενεπλάκησαν ο Σύλλογος διδασκόντων, ο Σύλλογος γονέων, ο Δήμος Στυλίδας και κάτοικοι της περιοχής.

Εικόνα 16: Η παράσταση των *Ορνίθων* στην πλατεία των Ραχών

Φωτογραφίες και βίντεο της παράστασης μπορεί κανείς να αναζητήσει στην παρακάτω ιστοσελίδα <http://stilida.com/politistika/tyxeroi-osoι-bre8ikan-raxes/>

Αξιολόγηση

Οι εντυπώσεις των παιδιών και η αυτοαξιολόγησή τους καταγράφηκαν στο τέλος της σχολικής χρονιάς. Είναι σημαντικό το πόσο ικανοποιήθηκαν από το αποτέλεσμα, το πόσο το χάρηκαν. Βεβαίως, κάποιος ήταν αυστηροί με τον εαυτό τους και αισθάνονταν άσχημα για το ότι αποσυντόνισαν και τους άλλους, θέμα που αμβλύναμε και αποφορτίσαμε μέσω συζήτησης. Φάνηκε πως με τη συνεργασία τους, την ομαδική δουλειά, τον κόπο τους, ήρθε το αποτέλεσμα. Κυρίως, ανακάλυψαν πως κάποιος συμμαθητές τους που μέχρι τώρα ήταν άφαντοι στην τάξη και περνούσαν απαρατήρητοι αναδείχτηκαν από τη διαδικασία του προγράμματος και κέρδισαν την εκτίμηση της τάξης. Ο Δημήτρης από την Αλβανία

εισέπραξε το δυνατότερο χειροκρότημα και ψηφίστηκε MVP (MostValuablePlayer) της παράστασης.

Τέλος, θετικά σχόλια αποκόμισε το σχολείο μας για το πρόγραμμα από τους γονείς των μαθητών, την τοπική κοινωνία, τα ΜΜΕ. Έχω την αίσθηση πως και οι διδάσκοντες και οι άνθρωποι του μουσείου κερδίσαμε από τη διαδικασία και είμαστε ικανοποιημένοι από το αποτέλεσμα. Επιθυμούμε και ευελπιστούμε να συνεχιστεί η συνεργασία μας και να είμαστε μία ακόμα μεγαλύτερη παρέα και στην καινούρια χρονιά.

